

Hol Mikor Hogyan

műve- lőd- hetünk?

Hagyományos tanév eleji tájékoztató körutunkon intézményeink kulturális terveiről a következőket tudtuk meg: A József Attila Tudományegyetem Kulturális Bizottsága terveit az évek óta jól bevált programokra építi. Azaz, a most kezdődő tanévben is sor kerül a Collegium Artium, valamint a Collegium Artium et Politechnicum előadás sorozatára kedden esténként 20 órakor a Béke-épületben. A részletes program még nem készült el, de az a törekvés vezeteli összeállításánál a szervezőket, hogy az estéket életszerűbbé, mozgalmassabbá tegyék. Ehhez hasonló újításra törekednek a péntek esténként az Auditorium Maximumban megtartandó Art Kino idej rendezvényeinél is: sze-

retnek elésni, hogy vele párhuzamosan filmesztétikai előadások, viták legyenek.

Ugyancsak újdonság, hogy az egyetemi szervezésű színházberletek tulajdonosai ebben az évben valószínűleg nagyobb kedvezményt kapnak, mint eddig. A Szegedi Nemzeti Színház és az egyetem jó kapcsolatainak más eredménye is lesz: az Egyetemi Színház gárdája a szegedi színház támogatásával Stúdió Színházhoz léte. Első bemutatóját október másodikán tartják Örök Elekra címmel.

Szegeden kívül valószínűleg Miskolcon és Budapesten is lesz bemutatójuk s természetesen fellépnek a többi művészeti csoportokkal együtt az egyetem jubileuma alkalmából rendezett ünnepi programban is. Az Egyetemi Színház tagjai. A népi táncosport és az énekkar a korábbi évekhez hasonlóan dolgozik majd. A művészeti csoportok első együttes fellépésére a tanév első hetének végén már sor is került, az elsőéveseknek adott ízelítő tagtörzsi szándékkal munkájukból. Az elsőéveseknek szánt következő „össznépi megmozdulás” a JATE-n a hagyományos Gólyabál lesz októberben. Az első fél évben egy-két előadói estét is szerveznek: már biztosra vehető, hogy bemutatja műsorát az egyetemistáknak Margittai Ági és Tompa László. Esetleg Sándor György is jelentkezik ismét körünkben új műsorral — s ha a szegedi színészek közül valakinek kialakul egy egész estét betöltő önálló műsora, természetesen meghívják, hogy mutassa be az egyetemen is.

A tudományegyetemen tehát az előfelek szerint ebben a tanévben is gazdag kulturális programból válogathatja ki-ki a neki megfelelőt.

A Szegedi Orvostudományi Egyetem e tanévi kulturális programja az Orvos klub rendezvénysorozataira épül. Minden héten csütörtökön fél 8 órai kezdettel sor kerül valamilyen kulturális programra. Szeptember 30-ai indul az a kéthetenkénti sorozat, amelynek keretében híres művészek, tudósok tartanak előadást. Tervezik Csóori Sándor, Magyar Imre, Marx György és mások meghívását. Magyar Imre pro-

fessor az egyetem jubileumához kapcsolódva Korányi Frigyes professzorral és fiáról Korányi Sándorról tart előadást. Minden bizonnyal érdekesnek ígérkezik dr. Székely Sándor előadása a Semmelweis-vitáról.

Az Orvos klub másik — csütörtöki — sorozata szeptember 23-án indul, amikor Margittai Ági, a Szegedi Nemzeti Színház művésze tartott előadói estét. Ezt követő minden második csütörtökön a színház valamelyik énekesét vagy prózai művészt látják vendégül.

A klubban továbbra is működik a Zenekarok Köre és a Komolyzenei Kör. Szívesen látják rendezvényeiken az egyetem új hallgatóit is.

Az orvosegyetem talán legérdekesebb kulturális megmozdulása három város: Pécs, Debrecen, Szeged közötti vetélkedő megrendezése lesz. A kérdések helyismereti és általános műveltséghez kapcsolódóak lesznek. Egymást követő heteken egyenként tervezik a városokhoz kapcsolódó vetélkedők lebonyolítását.

A képzőművészet kedvelőinek három hetenkénti Lelkes István tart ismeretterjesztő előadást. Péntek esténként mindig más-más évfolyam a klub, ahol hagyományos évfolyam estüket rendezhetik meg.

A Szegedi Tanárképző Főiskola kulturális terveit között továbbra is a főiskola ünnepségeinek megrendezése szerepel elsősorban. A Kulturális Bizottság célja, az intézet ünnepségeit úgy szervezni, hogy mind taralmi, mind technikai vonatkozásban nevelő értékűek legyenek. Programjaikban és ünnepi külsőségeikben fejezzék ki azok jellegét; hosszú időre maradó élményt jelentsenek. Ennek érdekében kívánják biztosítani a főiskola Irodalmi Színpadának és Női Karának szerepeltetését.

Ebben az évben is megrendezik az Enek-Zene Tanszék oktatói és hallgatói hangversenyét, a Rajz Tanszék képzőművészeti kiállításait.

Törekvünk az intézet ünnepségeivel és minden más kulturális megmozdulással a hallgatók számára élménygazdag főiskolai éveket biztosítani. Jelentős feladata az intézménynek, hogy oktatói és hallgatói tudományos-művészeti tevékenységét is folytassanak.

Lehel István tárlata

Augustus 23—28-ig, a Nemzetközi Matematikai Kongresszussal egy időben és egy helyen, a Móra Kollégiumban érdekes kamaratárlatot tekinthettek meg a kámföldi delegátusok és az érdeklődő szegediek. Lehel István adott ízelítőt legújabb munkáiból. Sajnos, a helyszíre miatt nem lehetett bemutatni munkásságának minden oldalát, de így is maradó élménnyel távozhattak a látogatók. Azt hiszem, nem véletlen, hogy immár másodikban tudományos fórum először a Magyar Tudományos Akadémia kérte fel a művész kiállítás rendezésére. Mindenképpen az adott világ belső, mikroszférájának strukturáját keresi, kutatja szinte tudományos igénygel igyekszik átadni a nézőnek. Ezen törekvés közben pedig hallatlan szín- és formagazdag területre ér, amelyet a maga sajátos non-figuratív eszközeivel kitűnően tud kifejezni.

Úgy vélem, városunk nagy adóssága, hogy méltó kereteket adjon immár egy nem a legfiatalabb generációhoz tartozó, de művészetében legmodernebb alkotó életművének bemutatására.

K. E.

Veress Miklós

A kerítés

Asszonyok színek madarak
miként egy-egy esztől
hajtott kilazult lecdarab
hímálnak az időből

Megszakított táj ez Rézlevél
ingál akár a bánat
Hullám nyúl érte égig ér
leszakítja az ágat

Jön a gazda jön komolyan
szitkot recsent a kertbe
s a réseken át a folyam
visszanéz menekülve

Csillagot hullámzó vizen
sodródik minden arcom
világgá táguló szemem
mögött halálalig alszom

Hajlanak füvek és falak
levél araszolgat a földön
asszonyok színek madarak
árnyéka a börtön

1969 végén, amikor Költők egymás közt és Naponta más címmel verses és prózai antológia látott napvilágot, közönség és kritika egyöntetűen a fiatal írók—költők antológia-sorozatának megindítását fogadta és értelmezte őket. Úgy tűnik azonban, hogy a folytatásban — A magunk kenyerén és az Ahol a sziget kezdődik c. kötetekben — a szerkesztési alapelvek megváltoztak (vagy elbizonytalanodott?): „bemutakozás” — ez most a varázsszó.

Semmiel sem jobb, mint az egyébként tényleg sokféle módon értelmezhető „fiatal író” fogalma. S hogy milyen kétes eredményre vezetett, azt a könyvek jól mutatják. Elődeiknél annyiban valóban egységesebbek ezek, hogy az önálló kötetek már nem kaptak helyet bennük; de sokkal heterogénebbek is abból a szempontból, hogy jóval több 30, sőt 40 éves felüli szerző mutatkozott be itt, mint am azokban. A prózakötetben is (ami ugyan alcímében még fiatal prózáiról szól, de a borító hátlapján levő szövegben már kimagyarázkodni igyekeznek), de különösen a versgyűjteményben.

Féltreértés ne essék: szép számmal adódnak példák arra — nálunk elég Szabó Pált említeni —, hogy nemcsak csodagyerekek, hanem írói „csodafel-nötök” is vannak, akiknél a tehetség hosszú és rejtett, még önmaguk előtt sem ismert lappangás után egycsapásra kibontakozik. Nem a megkésett bemutatkozás ellen szólunk tehát általában. Egyenlő nívó esetén azonban, amikor a húszegynéhány éves költő versei legalább annyira jók, mint a negyven esztendő körülie, mégiscsak izgalmasabb és érdeklődést keltezőbb bemutatkozás az előbbi.

A magunk kenyerén-ben még ilyen színvonal egyenlőségről sem beszélhetünk. Az antológia három legjobb költői teljesítménye s egyben legígérete-sebb tehetsége épp a fiatalabbak köréből való: Verbőczy Antal, Veress Miklós és Dobai Péter (bár nála nagyon komolyan fennáll a túlzott eredetiségkedésbe, modorosságba, nyelvi formalizmusba üresedés veszélye, akárcsak a prózai antológiában levő írásában). Sok jót ezen kívül nem mondhatunk. S bár jól tudjuk, hogy a költészetben nincs pontosan előre kiszámítható, a költői fejlődésben sok minden lehetséges, bizonyára mégis jónéhányan vagyunk, akik azt mondjuk, hogy ha egyszer próbára tennék irodalmi jövőbe látó képességünket (megmondani, ki mire viszi), ezt a

Jegyzetek két antológiáról*

Könyvet választanánk, mert ki aránylag könnyű dolgunk lenne.

A magyar irodalom hagyományos műfaji erőviszonyaitól eltérően a prózai antológia ezúttal jobb. Minden szempontból szervezettebb folytatása kötet-elődjének, és a bemutatkozás-jelleg térhódítása ellenére nagyobb részben még mindig a tényleg fiatal íróknak a képviselői szerepelnek benne. Van, amiben felül is múlja a Naponta más-t: az a tematikai és szemléleti egységesség, ami ott a monoton, szürke robotnak, az ifjúság tennivágása számára tért nem nyitónak érzett élet analómia ismételt leírásában jelentkezett, itt egyszerűtől visszább szorult, helyet engedve gazdagabb témavilágnak; másrészt oknyomozóbb és a fiatal novellahősök szemszögéből önkritikusabb lett. Az már nem újság, hanem megint a szerkesztési koncepció hibája, hogy minderről a legizgalmasabb dolgokat itt sem a 35—40 éves „bemutakozók”, hanem a jóval fiatalabbak mondták el, elsősorban Csaplár Vilmos, Mócsi Ferenc, Ördög Szilveszter és Vámos Miklós.

Ezen a helyen akkor is kütön kellene szólni a szegediekről, ha nem

tartoznának az antológiák értékeit köze. De ami úgy kényeszerű kötelesség volna, most örömteli feladat. Veress Miklós ismét — immár ki tudja, hányadszor — fölünyesen bizonyította, hogy önálló kötetre méltó. A mester-ségbeli tudáson, a nagyon gazdag s mégis fegyelmezett képzeletvilágán túl kivételes költői képessége, ahogy a halk, szinte tárgyilagos kijelentésszerű verskezdést expresszionisztikus szenvedélyességgé növeli; úgy azonban, hogy ez az érzelmi crescendo egyúttal a gondolatosság elmélyülésével jár. Ha meg kellene neveznem A magunk kenyerén tíz legszebb versét, az övi közül az Erdő a vadaknak, az Ikon feléte Krikszussal és az Oda bölögség-ért címűeket feltétlenül ide sorolnám. Arról már nem is beszélve, hogy a sok különcködő, pózoló, fontoskodó vagy szellemeskedni akaró önéletrajzi áradatban nála olvashatjuk a legrokonszenvesebb, legőzöbbit sejtető és legszebb mondatot: „S mert felküdtem olyan műtőasztalon, ahol meghalni is szoktak az emberek, nagyon mélyen tudom, hogy ez nem is lehetne másképp, hogy amit vállaltam, egyedül kell megvalósítanom, s hogy számom-

Szavay István

* A magunk kenyerén (Szépirodalmi Könyvkiadó, 1971.)
Ahol a sziget kezdődik (Magvető Könyvkiadó, 1972.)